

KESKKONNAKAITSE ÜHING
Registrikood 80279157
Pööra küla, Puurmani vald, Jõgevamaa 49010
e-post: info@kaevandus.ee

28. 11. 2009

Puurmani Vallavolikogu
Tallinna mnt 1
Puurmani
Jõgevamaa 49014

VASTUVÄITED JA ETTEPANEKUD
Puurmani valla üldplaneeringule
ja planeeringus muudatuste tegemiseks

Keskkonnakaitse Ühing juhib Puurmani Vallavolikogu tähelepanu puudustele ja vasturääkivustele Puurmani valla üldplaneeringus. Oleme samas küsimustes korduvalt pöördunud üldplaneeringu koostaja Rakendusgeodeesia ja Ehitusgeoloogia Inseneribüroo OÜ poole, kuid kahjuks pole Rakendusgeodeesia ja Ehitusgeoloogia Inseneribüroo OÜ meile vastanud ega ka mainitud puuduseid kõrvaldanud. Üldplaneeringu koostaja lubas vaadata ettepanekud läbi peale 16. veebruari, kuid siiani ei ole me tagasisidet saanud.

Probleem puudutab Saduküla dolokivi uuringuruumi, kuhu Talter AS soovib rajada dolokivikarjääri.

I

Üldplaneeringuga ei saa kõnealust dolokivikarjääri lubada, sest planeeritav kaevandusala asub piirkondliku tähtsusega Vägari-Tõrenurme rohelise võrgustiku alal, kus vastavalt valla üldplaneeringu seletusele (vt lk 12-13) „on keelatud metsa raadamine (raie, mida tehakse võimaldamaks maa kasutamist muul otstarbel peale metsa kasvatamise (lisaks teede ja elektriliinide rajamisele ka näiteks suuremate eluasemerajoonide ja karjääride rajamisel ning riigikaitseliste eesmärkide täitmiseks)). Inimese poolt kavandatava tegevusega ei tohi ohustada loodusliku roheala toimimist. Stabiilse rohelise võrgustiku säilimiseks on oluline säilitada metsade massiivsus ning tagada väiksemate metsaribade sidusus.”

Keskkonnaministeriumis koostatava looduskaitse arengukava eelnõus, kättesaadav veebilehel http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=181566/Looduskaitse_arengukava100506.pdf, on märgitud, et käesoleval ajal ohustavad Eesti maastikke kõige tugevamini nende rikkumine või täielik hävitamine maavarade kaevandamise ja tööstusettevõtete rajamise tõttu. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” kaheks peamiseks teemaks on väärtuslikud maastikud ja roheline võrgustik. Teemaplaneeringu koostamise raames inventeeriti ning määratleti väärtuslikud maastikud ja loodi selle alusel maavalitsustes väärtuslike kultuurmaastike infobaas. Mitmele piirkonnale on koostatud planeeringu jätkutegevusena maastikuhoolduskavad ja viidud läbi maastikuhooldustöid. Kuna nimetatud teemaplaneeringud koos üldplaneeringutega on peamiseks meetmeteks maastike kaitse ja säilimise tagamiseks väljaspool kaitstavaid alasid, siis tuleb tugevdada planeeringute seadusandlikku pidavust tagamaks ühendusülilide säilimist erinevate kaitsealade vahel. Vajalik on välja töötada tingimused rohelise võrgustiku toimimiseks, seire korraldamise põhimõtted ja neid rakendada nii maakonna kui omavalitsuse tasandil. Rohealadega tuleb luua võrgustik liikidele, et oleks tagatud nende liikumiskoridorid elupaikade vahel. Samuti on arengukavas märgitud, et peamised metsade bioloogilist mitmekesisust ohustavad tegurid on looduslike metsade massiivide killustatus, massiivid on väikesed ja nende vahel puuduvad ühenduskoridorid, mille säilimine oleks tagatud. Kaitsealade metsade looduslikkus on madal ning kõrge loodusväärtusega metsi on mõnedes metsatüüpides väga vähe, mistõttu tuleb kaitsealasid vastavalt laiendada, jättes need looduslikule arengule või aidates looduslikkuse taastamisele kaasa. Eri kasvukohatüüpide vanade metsade elustiku säilitamiseks tuleb mitmetes tüüpides võtta kaitse alla

täiendavaid metsaalasid, nii et kokkuvõttes oleks vähemalt 10% Eesti tootlikust metsamaast range kaitse all (eesmärk kattub metsanduse arengukava omaga).

Valla üldplaneeringus rohelise võrgustiku ala Saduküla dolokivi uuringuruumi käsitlemine on vastuolus maakondliku teemaplaneeringuga "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused", samuti loodukaitse arengukava eelnõuga ning metsanduse arengukavaga.

II

Samuti on valla üldplaneeringus Saduküla dolokivi uuringuala käsitlemine vastuolus säästva arengu seadusega, mille § 2 kohaselt looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise eesmärgiks on tagada inimesi rahuldav elukeskkond ja majanduse arenguks vajalikud ressursid looduskeskkonda oluliselt kahjustamata ning looduslikku mitmekesisust säilitades.

Säästva arengu seaduse § 6 lõikes 1 on sätestatud põhitingimused, millest tuleb taastumatu loodusvara kasutamise kavandamisel lähtuda:

- 1) teada olevate varude jätkumine võimalikult pikaks ajaks;
- 2) taastuva loodusvara toodanguga või ammendamatu energiaallikaga asendamisvõimalus;
- 3) jäätmetega või teisese toormega asendamisvõimalus.

III

Saduküla uuringuruumi üldplaneeringuga dolokivikarjääri lubamine läheb vastuollu üldplaneeringu seletuses (lk 15-16) sätestatud tingimustega tootmisobjektidele: „Suuremat territooriumi vajavat või tootmisest tulenevat negatiivset mõju (müra, saast, heitgaasid jne) kaasa toovat tootmisettevõtet saab rajada vaid põhijoonisel näidatud perspektiivsele tootmismaale (nn tehnoarki).” **Juhime tähelepanu, et dolokivikarjääri näol on sisuliselt tegemist tootmisobjekti tunnustega objektiga, mille rajamisele peavad laienema ülalnimetatud piirangud.** Kuid isegi juhul, kui karjääri mitte pidada nimetatud tunnustele vastavaks tootmisobjektiks, on selle rajamist välistavad tegurid keskkonnakaitsealised.

IV

Et planeeritav dolokivikarjäär asub rohelise võrgustiku alal, siis läheks karjääri lubamine vastuollu ka üldplaneeringu seletuses (lk. 21, 22) esitatud rohelise võrgustiku maa-alade arendamisele seatavate tingimustega:

- Asustuse ja tegevuste planeerimisel tuleb vältida tugialade killustamist ja koridoride läbilõikamist.
- Rohelise võrgustiku tugialal tuleb reeglina vältida maavarade ja maa-ainese kaevandamist ning turbatootmist.
- Rohelise võrgustiku tugialal rajada prügilaid ja jäätmeheidlaid ning teisi olulise ruumilise mõjuga objekte vaid äärmisel vajadusel.
- Kui majandustegevuse või asustuse laienemine rohelise võrgustiku koridoridele on vältimatult vajalik, tuleb hinnata kavandatu mõju rohelise võrgustiku toimimisele ja rakendada rohelise võrgustikutoimimist tagavaid abinõusid.
- Rohelise võrgustiku aladel tuleb suunata inimeste liikumist ning loodust säilitav liikluskorraldus (piirata suunata autode liikumist, korraldada parkimine, prügimajandamine, paigaldada käimlad, valmistada ette kohad telkimiseks jms.)

V

Juhime tähelepanu, et rajada soovitav karjäär asub loodava Pikknurme looduskaitseala vahetus läheduses. Valla üldplaneeringu keskkonnamõjude strateegilises hindamises (KSH) (lk 30) on kirjas, et „loodaval Pikknurme looduskaitsealal ning sellega piirneval alal maakasutuse muutusi ei ole ette nähtud ning üldplaneeringu rakendamise olulist inimõju ei avaldu.” Osundatud väide ei vasta tegelikkusele, kuivõrd planeeritav karjäär tuleb loodava Pikknurme looduskaitseala vahetusse lähedusse.

VI

Arusaamatust tekitab, miks on Puurmani valla üldplaneeringu KSH aruandes lk 44 joonisel 6 („Puurmani valla olulisemad tootmisobjektid ja keskkonnarajatised“) märgitud Saduküla dolokivi uuringuala, mis ei ole ega saa vastavalt üldplaneeringus eelpoolmainitud põhjustele olla väljaspool tootmismaad (tehnoparki) asuv oluline tootmisobjekt.

Saduküla dolokivi uuringualal on teostatud üldgeoloogiline uuring, mis vastavalt Maapõueseadusele § 2 lg 3 on **maapõue geoloogilise ehituse või maavarade leviku seaduspärasuste selgitamise eesmärgil tehtav teadusuuring või geoloogiline rakendustöö.**

Üldgeoloogilise uuringu teostamine ei anna alust planeerida kaevandust, kuna kaevanduse rajamisele eelneb geoloogiline uuring ning kaevandamislubade menetlemine, mis on eraldi protsessid. Kaevandamislubade menetlemise juurde kuulub ka keskkonnamõtjude hindamine, milles käsitletakse kaevandamise võimalikkust keskkonnavalasest lähtekohast. Kuna neid toiminguid pole tehtud, ei saa Saduküla dolokivi uuringuruumi käsitleda olulise tootmisobjektina. Puurmani vallas on mitmeid maardlaid, mis on loetletud valla üldplaneeringus, lk. 38. Jääb arusaamatuks, miks ei ole maardlaid ülalmainitud joonisel märgitud, erinevalt Saduküla dolokivi uuringurumist.

Kuna Saduküla dolokivi uuringuruum asub Vägari-Tõrenurme piirkondliku tähtsusega rohelise võrgustiku alal ning loodava Pikknurme looduskaitseala vahetus läheduses, palume vastavalt jooniselt Saduküla dolokivi uuringuala välja võtta ning valla üldplaneeringus Saduküla dolokivi uuringuruumi mitte käsitleda.

VII

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt on volikogu kui kohalike elanike esinduskogu ülesandeks seista eelkõige kohalike huvide eest ning eelistada kohalikku avalikku huvi kolmandate isikute erahuvidel. Leiame, et volikogu peab üldplaneeringu menetlemisel arvestama üldplaneeringus käsitletava dolokivi karjääriga oluliselt puudutavate vallaelanike seisukohtadega. Muuhulgas on kohalike elanike seisukohtade väljendajaks on esitatud volikogu menetluse hääleõiguslike vallaelanike algatusel kaks volikogu otsuse eelnõud, mille kohaselt oleks volikogu väljendanud oma vastuseisu planeeritavale dolokivi kaevandamisele.

Seega tuleb volikogul üldplaneeringu kehtestamise eelselt võtta seisukoht planeeringu vastavuse osas kohalikele avalikele huvidele ning mõju osas vallaelanike elukvaliteedile.

Lugupidavalt
Katrín Joost
Juhatuse liige